



บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี โทร. ๐ ๒๖๒๘ ๕๗๗๖

ที่ กษ ๐๔๐๔/ ๖๗๕

วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการงานสอบบัญชีสำหรับผู้สอบบัญชีภาครัฐ ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐

ผู้อำนวยการกองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์

ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร

ตามที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้แจ้งเวียนทิศทางการปฏิบัติงานกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ (Roadmap ๖๕) เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในพื้นที่ได้อย่างถูกต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสามารถบริหารงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าและแสดงถึงผลลัพธ์เชิงประจักษ์ นั้น

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชี ระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และนโยบายกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงจัดทำแนวทางการบริหารจัดการงานสอบบัญชีสำหรับผู้สอบบัญชีภาครัฐ ปีงบประมาณ ๒๕๖๕ เพื่ออธิบายวิธีการและขั้นตอนในการปฏิบัติงานสอบบัญชี และการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ให้ผู้ปฏิบัติงานใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานสอบบัญชี และการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ จึงขอแจ้งให้ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องทราบและถือปฏิบัติ หากวิธีปฏิบัติอื่นใดที่ขัดหรือแย้งกับวิธีปฏิบัติที่กำหนดไว้ในแนวทางการบริหารจัดการงานสอบบัญชีสำหรับผู้สอบบัญชีภาครัฐ ปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ให้ถือปฏิบัติตามแนวทางฯ นี้ ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันที่ถัดจากวันที่แจ้งเวียนแนวทางการบริหารจัดการงานสอบบัญชีสำหรับผู้สอบบัญชีภาครัฐ ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติ พร้อมทั้งแจ้งให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ในพื้นที่รับผิดชอบและให้ผู้สอบบัญชีในสังกัดทราบ และถือปฏิบัติต่อไป

(นายโอภาส ทองยงค์)
อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

แนวทางการบริหารจัดการงานสอบบัญชีสำหรับผู้สอบบัญชีภาครัฐ ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

แนวทางการบริหารจัดการงานสอบบัญชีสำหรับผู้สอบบัญชีภาครัฐ ปีงบประมาณ ๒๕๖๕ จัดทำขึ้นเพื่ออธิบายหลักเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอนในการปฏิบัติงานสอบบัญชี และการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ให้ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับปฏิบัติงานสอบบัญชี สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรเป็นไปในแนวทางเดียวกันตามมาตรฐานการสอบบัญชี ระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และนโยบายกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยให้ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติ ดังนี้

๑. เกณฑ์ในการจัดระดับผู้สอบบัญชี

ให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ และผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ กรุงเทพมหานครจัดระดับผู้สอบบัญชี โดยพิจารณาความรู้ ความสามารถ ความชำนาญงานของผู้สอบบัญชี ประสบการณ์ด้านงานสอบบัญชี ซึ่งผู้ที่จะได้รับการจัดระดับผู้สอบบัญชีตามเกณฑ์ที่กำหนด ประกอบด้วย การดำรงตำแหน่ง และระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับงานสอบบัญชี โดยนับแต่วันที่บรรจุเป็นข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ดังนี้

ระดับผู้สอบบัญชี	ตำแหน่ง	ระยะเวลาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานสอบบัญชี (นับแต่วันที่บรรจุเป็นข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์)
ระดับ “ต้น”	นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ	๔ ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน ๕ ปี
	เจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีชำนาญงาน	๔ ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน ๑๕ ปี
ระดับ “กลาง”	นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ	๕ ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน ๑๐ ปี
	เจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีชำนาญงาน	๑๕ ปีขึ้นไป
	เจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีอาวุโส	
ระดับ “สูง”	นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ	๑๐ ปีขึ้นไป
	นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการพิเศษ	
	นักวิชาการตรวจสอบบัญชีเชี่ยวชาญ	

* การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานสอบบัญชี ได้แก่ เคยปฏิบัติงานเป็นผู้สอบบัญชี ปฏิบัติงานเป็นผู้ช่วยผู้สอบบัญชี ปฏิบัติงานในกลุ่มกำกับมาตรฐานการบัญชีสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ ปฏิบัติงานกองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์ และปฏิบัติงานสำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี

อนึ่ง ข้าราชการที่ได้รับการประกาศผ่านการคัดเลือกบุคคลเพื่อให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น แม้ว่าจะยังไม่ผ่านการประเมินผลงานฯ ให้ถือว่าได้ดำรงตำแหน่งที่ผ่านการคัดเลือกนั้นแล้วโดยอนุโลม

๒. การจัดระดับความยากในการสอบบัญชี

การจัดระดับความยากในการสอบบัญชี แบ่งเป็น ๔ ระดับ โดยให้พิจารณาจาก

(๑) องค์ประกอบปัจจัยในการวิเคราะห์ความยากในการสอบบัญชี ดังต่อไปนี้

ปัจจัย	องค์ประกอบปัจจัย	คะแนนปัจจัย	
ขนาด	๑. ทุนดำเนินงาน	เล็ก	๑ คะแนน
	๒. รายได้ธุรกิจหลัก	ปานกลาง	๒ คะแนน
	๓. สมาชิก	ใหญ่	๓ คะแนน
		ใหญ่มาก	๔ คะแนน
		ใหญ่พิเศษ	๕ คะแนน
ความซับซ้อน	๑. กิจกรรมทางการเงิน - การรับฝากเงิน - การให้กู้	น้อย	๑ คะแนน
	๒. กิจกรรมผลผลิตและบริการ - การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย - การรวบรวมผลผลิต - การให้บริการและการส่งเสริมการตลาด	ปานกลาง	๒ คะแนน
	๓. กิจกรรมต้นทุนการผลิต - ต้นทุนการผลิต	มาก	๓ คะแนน
	๔. มีสาขา	มากที่สุด	๔ คะแนน

(๒) เกณฑ์การจัดระดับความยากในการสอบบัญชี

ปัจจัยในการวิเคราะห์ความยากในการสอบบัญชี				ความยากในการสอบบัญชี (๑) + (๒)	
(๑) ขนาด		(๒) ความซับซ้อน		ช่วงคะแนน รวม	ระดับความยาก ในการสอบบัญชี
ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน		
ใหญ่พิเศษ	๕	มากที่สุด	๔	๗ - ๙	ยากมากที่สุด
ใหญ่มาก	๔	มาก	๓	๕ - ๖	ยากมาก
ใหญ่	๓	ปานกลาง	๒	๓ - ๔	ยากปานกลาง
ปานกลาง	๒	น้อย	๑	๑ - ๒	ยากน้อย
เล็ก	๑				

กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรจัดตั้งใหม่ ให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์/ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พิจารณาจัดระดับความยากในการสอบบัญชีตามความเหมาะสมก่อน จึงจะสามารถประเมินความพร้อมรับการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรได้

ทั้งนี้ ก่อนการมอบหมายงานหรือการแต่งตั้งผู้สอบบัญชี หากหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์/ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พิจารณาแล้วเห็นว่าระดับความยากในการสอบบัญชีที่ปรากฏในระบบบริหารงานสอบบัญชี (CAD_AUDIT) ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์จริงในปีปัจจุบัน ให้จัดทำหนังสือพร้อมชี้แจงเหตุผลในการพิจารณาการจัดระดับความยากในการสอบบัญชีใหม่ โดยแนบเหตุผลความจำเป็นพร้อมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องเป็นรายสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐/ผู้อำนวยการกองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์ พิจารณาเปลี่ยนแปลงระดับความยากในการสอบบัญชีในระบบบริหารงานสอบบัญชี (CAD_AUDIT)

๓. การจำแนกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร และการประเมินความพร้อมสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

๓.๑ การจำแนกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร การประเมินความพร้อมสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ในระบบบริหารงานสอบบัญชี (CAD_AUDIT) จำแนกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรเป็น ๕ กลุ่ม ดังนี้

(๑) **กลุ่มพร้อมรับการตรวจสอบ** เป็นสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่สามารถส่งงบการเงิน และรายละเอียดประกอบงบการเงินให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและแสดงความเห็นต่องบการเงินของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรถึงปีบัญชีปัจจุบัน ไม่ว่างงบการเงินนั้นสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรจะทำด้วยตนเอง หรือมีผู้ช่วยเหลือ

(๒) **กลุ่มไม่พร้อมรับการตรวจสอบ** เป็นสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่ไม่สามารถตรวจสอบ และแสดงความเห็นต่องบการเงินได้ถึงรอบปีบัญชีปัจจุบัน ไม่อยู่ในกลุ่มจัดตั้งใหม่ กลุ่มอาจถูกสั่งเลิก หรือต้องเลิกตามกฎหมาย

(๓) **กลุ่มจัดตั้งใหม่** เป็นสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่จดทะเบียนตั้งใหม่ระหว่างปี หรือตั้งใหม่ในปีก่อน แต่ยังไม่ได้รับการวางระบบบัญชีและการควบคุมภายใน

(๔) **กลุ่มอาจถูกสั่งเลิก** แยกเป็น

• สหกรณ์ตามมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจสั่งเลิกสหกรณ์ได้

- ไม่เริ่มดำเนินกิจการภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่จดทะเบียน หรือหยุดดำเนินกิจการติดต่อกันเป็นเวลา ๒ ปี นับแต่วันที่หยุดดำเนินกิจการ

- ไม่ส่งสำเนารายงานประจำปีและงบการเงินประจำปีต่อนายทะเบียนสหกรณ์เป็นเวลา ๓ ปี ติดต่อกัน

- ไม่อาจดำเนินกิจการให้เป็นผลดี หรือการดำเนินกิจการของสหกรณ์ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์ หรือประโยชน์ส่วนรวม

• **กลุ่มเกษตรกรตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๗ มีอำนาจสั่งเลิกได้**

- ไม่มีการประชุมใหญ่สามัญครั้งแรกภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันรับใบทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร
- ไม่เริ่มดำเนินการภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่จดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร หรือหยุดดำเนินการติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๒ ปี
- ไม่ส่งสำเนาใบดุลต่อนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดตามมาตรา ๒๔ วรรค ๔ เป็นเวลา ๓ ปี ติดต่อกัน
- การดำเนินการของกลุ่มเกษตรกรก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่กลุ่มเกษตรกรนั้น หรือไม่อาจดำเนินการให้เป็นผลต่อไปได้

(๕) **กลุ่มต้องเลิกตามกฎหมาย**

• **สหกรณ์ตามมาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม**

- มีเหตุตามที่กำหนดในข้อบังคับ
- มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่า ๑๐ ราย
- ที่ประชุมใหญ่ลงมติให้เลิก
- ล้มละลาย
- นายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้เลิกตามมาตรา ๗๑

• **กลุ่มเกษตรกรตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๗**

- ตามที่กำหนดในข้อบังคับ
- มีสมาชิกน้อยกว่า ๓๐ ราย ติดต่อกันเกิน ๑๒๐ วัน
- ที่ประชุมใหญ่ลงมติให้เลิก
- ศาลพิพากษาให้ล้มละลาย
- นายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้เลิกตามมาตรา ๓๓

๓.๒ การประเมินความพร้อมสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

เพื่อให้ทราบความสามารถในการจัดทำบัญชีและงบการเงิน ตลอดจนรูปแบบการจัดทำบัญชีของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรตามสถานการณ์ที่เป็นจริง ณ วันที่ประเมินความพร้อมสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

(๑) **กลุ่มพร้อมรับการตรวจสอบ** ให้ดำเนินการหลังจากที่ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและแสดงความเห็นต่องบการเงินของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร พร้อมทั้งบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศทางการเงินของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร (Input form) เรียบร้อยแล้ว ให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ประเมินความพร้อมสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ภายใน ๑๐ วัน นับจากวันที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่องบการเงินของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรไม่สามารถส่งงบการเงินและรายละเอียดประกอบงบการเงินให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและแสดงความเห็นต่องบการเงินได้ ภายใน ๖๐ วัน นับจากวันสิ้นปีทางบัญชี ให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์บันทึกเหตุผลที่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรไม่สามารถส่งงบการเงินและรายละเอียดประกอบงบการเงินให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและแสดงความเห็นต่องบการเงินได้ ในระบบแผนและผลการปฏิบัติงาน (CAD_PLAN) โดยให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ปฏิบัติ ดังนี้

(๑) กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร**ไม่สามารถส่งงบการเงินและรายละเอียดประกอบงบการเงินให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและแสดงความเห็นต่องบการเงินได้แน่นอน** ให้ประเมินความพร้อมและวางแผนตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี ในระบบบริหารงานสอบบัญชี (CAD_AUDIT)

(๒) กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร**อยู่ระหว่างส่งงบการเงินและรายละเอียดประกอบงบการเงิน**ให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและแสดงความเห็นต่องบการเงิน สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ยังไม่ต้องประเมินความพร้อมใหม่ โดยระบบแผนและผลการปฏิบัติงาน (CAD_PLAN) จะเปิดให้สามารถบันทึกวันที่รับงบการเงินและรายละเอียดประกอบงบการเงินได้ ภายใน ๙๐ วัน นับจากวันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

อย่างไรก็ตาม หาก**ผู้สอบบัญชีพิจารณาแล้วว่าสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรไม่สามารถส่งงบการเงินและรายละเอียดประกอบงบการเงินให้ตรวจสอบ หรือไม่สามารถตรวจสอบและแสดงความเห็นต่องบการเงินของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรได้แน่นอนโดยไม่ต้องรอให้ครบกำหนด และต้องการประเมินความพร้อมสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรก่อน ๖๐ วัน** นับจากวันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ให้ดำเนินการ ดังนี้

๑) ผู้สอบบัญชีทำหนังสือแจ้งผลการพิจารณาเสนอต่อหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์/ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พร้อมบันทึกข้อมูลในระบบแผนและผลการปฏิบัติงาน (CAD_PLAN) (RA ๑)

๒) หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์/ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร ทำหนังสือแจ้งผลการพิจารณาต่อผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐/ผู้อำนวยการกองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์ เพื่อขออนุมัติให้สามารถประเมินความพร้อมสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เปลี่ยนการจำแนกกลุ่มจากกลุ่มพร้อมเป็นกลุ่มไม่พร้อมรับการตรวจสอบหรืออาจถูกสั่งเลิก หรือกลุ่มต้องเลิก ตามกฎหมาย

๓) เมื่อผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐/ผู้อำนวยการกองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์พิจารณาอนุมัติแล้ว ให้ผู้สอบบัญชีประเมินความพร้อมสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ในระบบบริหารงานสอบบัญชี (CAD_AUDIT)

(๒) **กลุ่มอื่น ๆ นอกเหนือจากกลุ่มพร้อมรับการตรวจสอบ** ให้ดำเนินการประเมินความพร้อมสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ภายใน ๙๐ วัน นับจากวันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ให้ระบุเหตุผลก่อนการประเมินความพร้อมในระบบแผนและผลการปฏิบัติงาน (CAD_PLAN) โดยระบบแผนและผลการปฏิบัติงาน (CAD_PLAN) จะแจ้งเตือนเมื่อเกิน ๖๐ วัน นับจากวันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

ทั้งนี้ หากพิจารณาแล้วว่าสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรไม่สามารถส่งงบการเงินและรายละเอียดประกอบงบการเงินให้ตรวจสอบ หรือไม่สามารถตรวจสอบและแสดงความเห็นต่องบการเงินของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรได้แน่นอนโดยไม่ต้องรอให้ครบกำหนด และต้องการประเมินความพร้อมสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรก่อน ๖๐ วัน นับจากวันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ให้ดำเนินการ ดังนี้

๑) ทำหนังสือแจ้งผลการพิจารณาเสนอต่อหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์/ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พร้อมบันทึกข้อมูลในระบบแผนและผลการปฏิบัติงาน (CAD_PLAN) (RA ๒)

๒) ประเมินความพร้อมสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ในระบบบริหารงานสอบบัญชี (CAD_AUDIT) ทันที

หากผู้รับผิดชอบไม่ประเมินความพร้อมสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรภายในระยะเวลาที่กำหนด ระบบจะทำการล๊อคการบันทึกข้อมูลทำให้ไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ **ให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์/ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร** ทำหนังสือแจ้งเหตุผลเสนอต่ออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ผ่านผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐/ผู้อำนวยการกองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์ เพื่อขอปลดล๊อคการบันทึกข้อมูลในระบบแผนและผลการปฏิบัติงาน (CAD_PLAN) และเมื่อได้รับการปลดล๊อคแล้ว จะสามารถประเมินความพร้อมสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรในระบบบริหารงานสอบบัญชี (CAD_AUDIT) ได้

ทั้งนี้ ให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ดำเนินการตามกิจกรรมภายหลังจากการจำแนกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร และประเมินความพร้อมสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ดังนี้

(๑) กลุ่มพร้อมรับการตรวจสอบ

๑.๑) กลุ่มพร้อมรับการตรวจสอบ ที่สามารถจัดหางบการเงินได้เอง ให้ผู้สอบบัญชีวางแผนปฏิบัติงานสอบบัญชีระหว่างปี และงานสอบบัญชีประจำปีตามข้อ ๗ มาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชี

๑.๒) กลุ่มพร้อมรับการตรวจสอบ ที่ไม่สามารถจัดหางบการเงินได้เอง ให้ผู้สอบบัญชีพิจารณาว่า

๑.๒.๑) สามารถเข้าตรวจสอบบัญชีระหว่างปีได้ ให้ผู้สอบบัญชีวางแผนการเข้าปฏิบัติงานสอบบัญชีระหว่างปี และประจำปีตามข้อ ๗ มาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชี

๑.๒.๒) ไม่สามารถเข้าตรวจสอบบัญชีระหว่างปีได้ ให้ผู้สอบบัญชีดำเนินการดังนี้

๑) วางแผนเข้าตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี อย่างน้อย ๑ ครั้ง โดยให้กำหนดจำนวนครั้งในการเข้าตรวจแนะนำการจัดทำบัญชีตามความเหมาะสมกับสภาพความจำเป็นที่จะมีผลให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรสามารถส่งงบการเงินและรายละเอียดประกอบงบการเงิน ให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและแสดงความเห็นต่องบการเงินได้ในระบบแผนและผลการปฏิบัติงาน (CAD_PLAN)

๒) แนะนำให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมอบหมายผู้รับผิดชอบจัดทำบัญชี ในกรณีที่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรไม่มีผู้รับผิดชอบจัดทำบัญชี พร้อมตรวจแนะนำการจัดทำบัญชีงบการเงิน และรายละเอียดประกอบงบการเงิน

๓) จัดทำหนังสือรายงานผลการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชีเป็นรายสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรต่อหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์/ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร ตามแบบรายงานผลการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี (เอกสารแนบ ๑) พร้อมบันทึกผลการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี ในระบบแผนและผลการปฏิบัติงาน (CAD_PLAN) ภายใน ๓ วันทำการ นับแต่วันที่ปฏิบัติงานแล้วเสร็จ

๔) ติดตามผลการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี

๕) จัดทำหนังสือเสนอรายงานผลการติดตามการตรวจแนะนำ
การจัดทำบัญชีเป็นรายสัปดาห์ต่อหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์/ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์
กรุงเทพมหานคร ตามแบบรายงานผลการติดตามการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี (เอกสารแนบ ๒)

๖) กรณีพบข้อสังเกตให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์/
ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานครสำเนารายงานผลการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี
และรายงานผลการติดตามการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชีให้สหกรณ์จังหวัดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ทั้งนี้ สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่วางแผนการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี
ให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์/ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร รายงาน
สรุปผลการปฏิบัติงานประจำปี พร้อมปัญหาอุปสรรคเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐/
ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี และให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ สรุปผล
การปฏิบัติงานประจำปี พร้อมปัญหาและอุปสรรคของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่รับผิดชอบเสนอต่ออธิบดี
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ผ่านผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี รวมทั้งให้สำนักมาตรฐานการบัญชี
และการสอบบัญชีสรุปผลการปฏิบัติงานประจำปี พร้อมปัญหาและอุปสรรคเสนอต่ออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
และแจ้งให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ทราบ

(๒) กลุ่มไม่พร้อมรับการตรวจสอบ ให้วางแผนเข้าตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี อย่างน้อย
๑ ครั้ง โดยปฏิบัติเช่นเดียวกับ ข้อ ๑.๒.๒) เมื่อสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรสามารถส่งงบการเงินและรายละเอียด
ประกอบงบการเงินให้ตรวจสอบได้ ให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์/ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชี
สหกรณ์กรุงเทพมหานคร เสนอแต่งตั้งผู้สอบบัญชีไปยังสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐/กองกำกับ
การสอบบัญชีสหกรณ์ และพิจารณาวางแผนการปฏิบัติงานในระบบแผนและผลการปฏิบัติงาน (CAD_PLAN)

(๓) กลุ่มจัดตั้งใหม่ ให้ดำเนินการ ดังนี้

๓.๑) ชี้แจงเกี่ยวกับการเงินและการบัญชีต่อที่ประชุมคณะผู้จัดตั้ง
๓.๒) ชี้แจงความสำคัญของการจัดทำบัญชีต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ
พร้อมแนะนำให้มีการมอบหมายผู้รับผิดชอบในการจัดทำบัญชี

๓.๓) วางระบบบัญชีและการควบคุมภายใน

๓.๓.๑) แนะนำการจัดทำเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีที่เหมาะสมกับ
ลักษณะการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

๓.๓.๒) แนะนำวิธีการจัดทำบัญชีและงบการเงินตามประเภทของสหกรณ์
(Manual และ/หรือโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์)

๓.๓.๓) แนะนำการวางระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสมกับลักษณะการ
ดำเนินธุรกิจของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

๓.๔) รายงานผลการวางระบบบัญชีและการควบคุมภายในต่อหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชี
สหกรณ์/ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร

๓.๕) บันทึกข้อมูลผู้รับผิดชอบในการจัดทำบัญชีในระบบฐานข้อมูลบุคลากรสหกรณ์

ทั้งนี้ หากสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรสามารถส่งงบการเงินและรายละเอียดประกอบ
งบการเงินให้ตรวจสอบได้ ให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์/ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์
กรุงเทพมหานคร เสนอแต่งตั้งผู้สอบบัญชีไปยังสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐/กองกำกับ
การสอบบัญชีสหกรณ์ และพิจารณาวางแผนการปฏิบัติงานในระบบแผนและผลการปฏิบัติงาน (CAD_PLAN)

(๔) กลุ่มอาจถูกสั่งเลิก และกลุ่มต้องเลิกตามกฎหมาย ให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ ประสานสหกรณ์จังหวัด เพื่อยืนยันสถานะของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

๔.๑) กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงสถานะ ไม่เข้าเงื่อนไขกลุ่มอาจถูกสั่งเลิก/กลุ่มต้องเลิกตามกฎหมาย ให้พิจารณาเข้าแนะนำการจัดทำบัญชี หากสามารถจัดส่งงบการเงินและรายละเอียดประกอบงบการเงินให้ตรวจสอบได้ ให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์/ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร มอบหมายงานสอบบัญชี และผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในระบบบริหารงานสอบบัญชี (CAD_AUDIT) รวมทั้งเสนอแต่งตั้งผู้สอบบัญชีไปยังสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐/กองกำกับ การสอบบัญชีสหกรณ์ แล้วจึงปฏิบัติงานสอบบัญชีและบันทึกผลการปฏิบัติงานในระบบแผนและผลการปฏิบัติงาน (CAD_PLAN)

๔.๒) กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรไม่มีการเปลี่ยนแปลงสถานะ หรือนายทะเบียนสหกรณ์ ไม่ดำเนินการสั่งเลิกติดต่อกันเป็นเวลา ๒ ปี ให้เสนอต่อคณะทำงานระดับจังหวัดแก้ไขปัญหาในการดำเนินการของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่มีข้อบกพร่อง (จกบ.) พิจารณา กรณีที่ประชุมคณะทำงานฯ ไม่มีการดำเนินการใด ๆ ให้สรุปผลการติดตามเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐/ผู้อำนวยการสำนักงานมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี

ทั้งนี้ ให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ สรุปผลการยืนยันสถานะและติดตามการเสนอเลิกของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่รับผิดชอบเสนอต่ออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ผ่านผู้อำนวยการสำนักงานมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี และให้สำนักงานมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชีรวบรวมผลการติดตามการเสนอเลิกเสนออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์เพื่อแจ้งนายทะเบียนสหกรณ์ พิจารณาดำเนินการ ตามกฎหมายต่อไป

๔. สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่ชำระบัญชี ให้ผู้สอบบัญชีดำเนินการ ดังนี้

๔.๑ จัดทำหนังสือประสานผู้ชำระบัญชีเพื่อติดตามความเคลื่อนไหวการชำระบัญชี

๔.๒ ตรวจสอบและแสดงความเห็นต่องบการเงิน ณ วันเลิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

(๑) สอบทานงบการเงิน ณ วันเลิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เพื่อตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนในเบื้องต้นว่างบการเงินและรายละเอียดประกอบงบการเงินครบถ้วน และมียอดสัมพันธ์กัน หากพบว่าไม่ถูกต้องให้จัดทำหนังสือแจ้งผู้ชำระบัญชีดำเนินการแก้ไข และบันทึกข้อมูลในระบบแผนและผลการปฏิบัติงาน (CAD_PLAN)

(๒) ตรวจสอบและแสดงความเห็นต่องบการเงิน ณ วันเลิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เพื่อให้ผู้ชำระบัญชีเสนองบการเงินต่อที่ประชุมใหญ่เพื่ออนุมัติ แล้วส่งงบการเงิน ณ วันเลิกต่อนายทะเบียนสหกรณ์ ในกรณีที่การประชุมใหญ่ไม่ครบองค์ประชุมให้ผู้ชำระบัญชีเสนองบการเงินต่อนายทะเบียนสหกรณ์ เพื่ออนุมัติ ทั้งนี้ หากพบว่าไม่สามารถตรวจสอบงบการเงิน ณ วันเลิกได้ให้ทำหนังสือแจ้งผู้ชำระบัญชีดำเนินการแก้ไข เพื่อให้ผู้สอบบัญชีสามารถตรวจสอบและแสดงความเห็นต่องบการเงิน ณ วันเลิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรได้

(๓) รายงานผลการตรวจสอบและแสดงความเห็นต่องบการเงิน ณ วันเลิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่ชำระบัญชีในระบบแผนและผลการปฏิบัติงาน (CAD_PLAN)

๔.๓ ตรวจสอบและรับรองรายงานการชำระบัญชี และรายการย่อของบัญชีที่ชำระ

(๑) สอบทานรายงานการชำระบัญชี และรายการย่อของบัญชีที่ชำระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนในเบื้องต้นว่ารายงานการชำระบัญชี และรายการย่อของบัญชีที่ชำระครบถ้วน และมียอดสัมพันธ์กัน หากพบว่าไม่ถูกต้องให้จัดทำหนังสือแจ้งผู้ชำระบัญชีดำเนินการแก้ไข และบันทึกข้อมูลในระบบแผนและผลการปฏิบัติงาน (CAD_PLAN)

(๒) ตรวจสอบและรับรองรายงานการชำระบัญชี พร้อมทั้งรายการย่อของบัญชีที่ชำระ หากพบว่าไม่สามารถตรวจสอบได้ ให้จัดทำหนังสือแจ้งผู้ชำระบัญชีดำเนินการแก้ไขให้สามารถตรวจสอบ และรับรองรายงานการชำระบัญชีได้

(๓) รายงานผลการตรวจสอบและรับรองรายงานการชำระบัญชี และวันที่ที่นายทะเบียน สหกรณ์ถอนชื่อออกจากทะเบียนในระบบแผนและผลการปฏิบัติงาน (CAD_PLAN)

๔.๔ รายงานสรุปผลสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการชำระบัญชี และไม่สามารถตรวจสอบได้ พร้อมปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ สำหรับสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานครให้เสนอต่อผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี ทั้งนี้ ให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ รวบรวมและสรุปผลสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการชำระบัญชี และไม่สามารถตรวจสอบได้ พร้อมปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่รับผิดชอบเสนอต่ออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ผ่านผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี และให้สำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชีจัดทำรายงานผลการชำระบัญชีเสนอต่ออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และแจ้งนายทะเบียนสหกรณ์ทราบ

๕. การมอบหมายงานสอบบัญชีและการแต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

๕.๑ การมอบหมายงานสอบบัญชี

ให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์/ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร พิจารณามอบหมายงานสอบบัญชีสำหรับสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ที่พร้อมรับการตรวจสอบ ให้ผู้สอบบัญชีอย่างเหมาะสมตามระดับผู้สอบบัญชีและระดับความยากในการสอบบัญชี เสนอผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐/ผู้อำนวยการกองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์พิจารณาก่อนแต่งตั้งผู้สอบบัญชี โดยมีการหมุนเวียนไม่ให้เป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรเดิมติดต่อกันเกิน ๓ ปี ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด ดังนี้

ระดับผู้สอบบัญชี	ตำแหน่ง	ระดับความยากในการสอบบัญชีตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
ระดับ “ต้น”	นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ	ยากน้อย , ยากปานกลาง
	เจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีชำนาญงาน	
ระดับ “กลาง”	นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ	ยากน้อย , ยากปานกลาง , ยากมาก
	เจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีชำนาญงาน	
	เจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีอาวุโส	
ระดับ “สูง”	นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ	ทุกระดับความยาก
	นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการพิเศษ	
	นักวิชาการตรวจสอบบัญชีเชี่ยวชาญ	

๕.๒ การแต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐/ กongsำกับการสอบบัญชีสหกรณ์ปฏิบัติ ดังนี้

๕.๒.๑ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐

(๑) พิจารณาความเหมาะสมในการมอบหมายงานสอบบัญชีของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ในพื้นที่รับผิดชอบ ก่อนพิจารณาแต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

(๒) ให้แต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร **ตามรอบปีบัญชีหลังจากผู้สอบบัญชีได้แสดงความเห็นต่องบการเงินเรียบร้อยแล้วโดยเร็ว** แต่ไม่เกิน ๔๕ วัน นับแต่วันที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่องบการเงินของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

๕.๒.๒ กongsำกับการสอบบัญชีสหกรณ์

(๑) พิจารณาความเหมาะสมในการมอบหมายงานสอบบัญชีของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร ก่อนพิจารณาเสนอแต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

(๒) ให้เสนอแต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ต่อรองอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ แต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร**ตามรอบปีบัญชีหลังจากผู้สอบบัญชีได้แสดงความเห็นต่องบการเงินเรียบร้อยแล้วโดยเร็ว** แต่ไม่เกิน ๔๕ วัน นับแต่วันที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่องบการเงินของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

ทั้งนี้ กรณีที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์มีผู้สอบบัญชีแต่ละระดับในจำนวนที่ไม่สอดคล้องกับจำนวนสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรในแต่ละระดับความยากในการสอบบัญชี หรือมีเหตุจำเป็นอื่นใดที่ทำให้ไม่สามารถมอบหมายงานสอบบัญชีได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์/ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานครใช้ดุลยพินิจมอบหมายงานให้เหมาะสมตามเหตุจำเป็น โดยให้ผู้อำนวยความสะดวกสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ ทบทวนและพิจารณาแต่งตั้ง และผู้อำนวยการ กongsำกับการสอบบัญชีสหกรณ์ทบทวนและพิจารณาเสนอแต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรให้เป็นไปอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงได้ตามจำเป็น

อนึ่ง สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์สามารถจัดให้มีการประชุมผู้สอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชี เพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบร่วมกันในการมอบหมายงานสอบบัญชีสำหรับผู้สอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชีทั้งหมดในสำนักงาน และแจ้งให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐/ กongsำกับการสอบบัญชีสหกรณ์ทราบ

๖. มาตรฐานเวลาการปฏิบัติงานสอบบัญชี

มาตรฐานเวลาการปฏิบัติงานสอบบัญชี ให้นับเวลาในการปฏิบัติงานตั้งแต่วันที่ผู้สอบบัญชีเริ่มเข้าปฏิบัติงานสอบบัญชีวันแรก จนถึงวันที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่องบการเงิน **โดยให้นับเฉพาะวันที่ปฏิบัติงานจริงเท่านั้น** ซึ่งให้นับรวมจำนวนวันที่ผู้สอบบัญชีใช้ในการวางแผนงานสอบบัญชี และการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีระหว่างปี เป็นวันปฏิบัติงานตามมาตรฐานเวลาการปฏิบัติงานสอบบัญชีด้วย ดังนี้

ระดับความยากในการสอบบัญชี	มาตรฐานเวลาการปฏิบัติงานสอบบัญชี (วัน)
ยากมากที่สุด	๔๕
ยากมาก	๓๐
ยากปานกลาง	๒๐
ยากน้อย	๑๐

กรณีและผู้สอบบัญชีมีความจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการปฏิบัติงานสอบบัญชีเกินกว่ามาตรฐานเวลาที่กำหนดโดยมีเหตุผลอันสมควร เช่น กรณีสหกรณ์มีการทุจริต การดำเนินธุรกิจที่มีความซับซ้อนเป็นพิเศษ สหกรณ์มีการดำเนินธุรกิจใหม่ในปีบัญชีปัจจุบัน หรือสหกรณ์ตั้งใหม่มีความยากในการสอบบัญชีมาก ผู้สอบบัญชีสามารถขอขยายระยะเวลาในการปฏิบัติงานสอบบัญชีได้ โดยเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐/ผู้อำนวยการกองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์ ผ่านหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ในพื้นที่/ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานครพิจารณาตามที่เห็นสมควร

๗. มาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชี

๗.๑ การวางแผนงานสอบบัญชี

ให้ผู้สอบบัญชีวางแผนงานสอบบัญชีสำหรับแต่ละสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เป็นกลุ่มพร้อมรับการตรวจสอบที่จัดทำงบการเงินได้เอง และกลุ่มพร้อมรับการตรวจสอบที่จัดทำงบการเงินโดยผู้อื่น ซึ่งผู้สอบบัญชีพิจารณาว่าสามารถเข้าตรวจสอบบัญชีระหว่างปีได้ ให้เป็นไปตามขั้นตอนการวางแผนงานสอบบัญชีที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด ซึ่งประกอบด้วย

(๑) วิเคราะห์โครงสร้างทางการเงิน สแกนธุรกรรมเชิงลึกของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร และประเมินมาตรฐานขั้นต่ำในการควบคุมภายในและการรักษาความปลอดภัย สำหรับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ประมวลผลข้อมูล (CAD_Checklist) กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรใช้โปรแกรมระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ในการประมวลผลข้อมูล

(๒) ประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชี โดยนำข้อมูลจากการวิเคราะห์โครงสร้างทางการเงิน สแกนธุรกรรมเชิงลึกของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร และประเมินมาตรฐานขั้นต่ำในการควบคุมภายในและการรักษาความปลอดภัย สำหรับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ประมวลผลข้อมูล (CAD_Checklist) มาใช้ในการประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชี

(๓) จัดทำแผนการสอบบัญชีโดยรวม ให้สอดคล้องกับผลการประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชี และกำหนดวิธีการตรวจสอบที่ตอบสนองต่อความเสี่ยง ซึ่งผู้สอบบัญชีควรเน้นการทดสอบการควบคุมในการตรวจสอบบัญชีระหว่างปี เพื่อทดสอบเกี่ยวกับประสิทธิภาพของระบบบัญชีและระบบการควบคุมภายใน ให้ทราบว่ามีการกำหนดระบบการควบคุมภายในอย่างเหมาะสมที่จะป้องกัน ตรวจพบหรือแก้ไขการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ โดยมีการปฏิบัติโดยสม่ำเสมออย่างถูกต้องหรือไม่

(๔) จัดทำแนวการสอบบัญชี ให้สอดคล้องกับแผนการสอบบัญชีโดยรวม กรณีผู้สอบบัญชีใช้โปรแกรมช่วยตรวจสอบ CATS หรือ ACL ผู้สอบบัญชีควรกำหนดวิธีการตรวจสอบในแนวการสอบบัญชีในเรื่องดังกล่าวให้มีความชัดเจนด้วย

กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เป็นกลุ่มพร้อมรับการตรวจสอบที่จัดทำงบการเงินได้เอง ซึ่งผู้สอบบัญชีใช้ระบบกระดาษทำการอิเล็กทรอนิกส์ : EWP เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน ผู้สอบบัญชีไม่ต้องจัดทำแผนการสอบบัญชีโดยรวม เพื่อนำเข้าไว้ในกระดาษทำการอิเล็กทรอนิกส์ : EWP เนื่องจากระบบกระดาษทำการอิเล็กทรอนิกส์ : EWP มีข้อมูลที่สอดคล้องกับการจัดทำแผนการสอบบัญชีโดยรวมอยู่แล้ว ทั้งนี้ ให้ผู้สอบบัญชีกำหนดระดับความมีสาระสำคัญไว้ในกระดาษทำการอิเล็กทรอนิกส์ : EWP ด้วย

สำหรับสหกรณ์กลุ่มพร้อมรับการตรวจสอบที่จัดทำงบการเงินโดยผู้อื่น ซึ่งผู้สอบบัญชีได้ตรวจแนะนำการจัดทำบัญชีและติดตามผลการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี ซึ่งสหกรณ์เป้าหมายกระดาษทำการอิเล็กทรอนิกส์ : EWP ให้ผู้สอบบัญชีนำเข้ารายงานผลการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชีและรายงานผลการติดตามการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชีไว้ในกระดาษทำการอิเล็กทรอนิกส์ : EWP ด้วย

ทั้งนี้ ผู้สอบบัญชีต้องเสนอผลการประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชี แผนการสอบบัญชี โดยรวม (กรณีที่เกิดทำกระดาษทำการด้วยมือ) และแนวการสอบบัญชี ต่อหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์/ ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร เพื่อสอบทานให้แล้วเสร็จก่อนเข้าปฏิบัติงาน ตรวจสอบบัญชีระหว่างปี

๗.๒ การตรวจสอบบัญชีระหว่างปี

(๑) ให้ผู้สอบบัญชีวางแผนการเข้าปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีระหว่างปี อย่างน้อย ๑ ครั้ง และเข้าตรวจสอบบัญชีระหว่างปีครั้งแรกก่อนวันสิ้นปีทางบัญชีไม่น้อยกว่า ๔ เดือน

(๒) กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่มีปัญหาการทุจริต หรือมีข้อบกพร่องซึ่งนายทะเบียน สหกรณ์ใช้อำนาจตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม สั่งให้สหกรณ์ แก้ไขข้อบกพร่อง ให้ผู้สอบบัญชีวางแผนเข้าตรวจสอบบัญชีระหว่างปีทุกไตรมาส เพื่อแก้ไขปัญหาได้ทัน ต่อสถานการณ์

(๓) กรณีผู้สอบบัญชีตรวจพบข้อสังเกตในการตรวจสอบบัญชีระหว่างปี ให้จัดทำหนังสือ เสนอข้อสังเกตที่พบจากการตรวจสอบบัญชี โดยให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์/ผู้อำนวยการสำนักงาน ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานครพิจารณากลับกรองข้อสังเกตที่ตรวจพบ หากเห็นว่าเป็นข้อสังเกตที่ควรแจ้งให้ สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรทราบ เพื่อให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรแก้ไขให้ดำเนินการ ดังนี้

(๓.๑) แจ้งข้อสังเกตเป็นลายลักษณ์อักษรต่อประธานกรรมการสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

(๓.๒) รายงานเป็นลายลักษณ์อักษรต่อรองนายทะเบียนสหกรณ์ในพื้นที่ หรือ นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัด และสำเนาให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ /กองกำกับการสอบบัญชี สหกรณ์ทราบ

(๓.๓) บันทึกข้อสังเกตในระบบสารสนเทศเพื่อการรายงานข้อสังเกตที่ตรวจพบ Cad_Notice และระบบแผนและผลการปฏิบัติงาน (CAD_PLAN) ภายใน ๓ วันทำการ นับแต่วันที่รายงานต่อ ประธานกรรมการสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

(๓.๔) หากสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรดำเนินการแก้ไขข้อสังเกตให้บันทึกข้อมูล ผลการแก้ไขข้อสังเกตในระบบสารสนเทศเพื่อการรายงานข้อสังเกตที่ตรวจพบ Cad_Notice ภายใน ๓ วันทำการ นับแต่วันที่ผู้สอบบัญชีได้ตรวจสอบผลการแก้ไขแล้วเสร็จ

๗.๓ การตรวจสอบบัญชีประจำปี

เมื่อสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรส่งงบการเงินและรายละเอียดประกอบงบการเงินให้ตรวจสอบ ผู้สอบบัญชีต้องสอบทานเบื้องต้นว่า งบการเงิน และรายละเอียดประกอบงบการเงินครบถ้วน มีความสัมพันธ์กัน พร้อมรับการตรวจสอบบัญชีประจำปี

(๑) ให้ผู้สอบบัญชีทำหนังสือแจ้งกำหนดเวลาเข้าตรวจสอบให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรทราบ

(๒) ให้ผู้สอบบัญชีเสนอรายงานการสอบบัญชี งบการเงิน และกระดาษทำการ ต่อหัวหน้า สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์/ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร เพื่อสอบทานก่อนที่ ผู้สอบบัญชีจะแสดงความเห็นต่องบการเงิน

(๓) กรณีผู้สอบบัญชีตรวจพบว่าสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรต้องปรับปรุงรายการบัญชี หรือผู้สอบบัญชีต้องแสดงความเห็นที่แตกต่างจากแบบไม่มีเงื่อนไข ให้ผู้สอบบัญชีจัดทำหนังสือแจ้งข้อสังเกต เป็นลายลักษณ์อักษรต่อประธานกรรมการดำเนินการสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรให้ดำเนินการแก้ไข และรายงาน เป็นลายลักษณ์อักษรต่อรองนายทะเบียนสหกรณ์ พร้อมเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อชี้แจง ข้อสังเกตพร้อมเสนอแนวทางแก้ไขต่อคณะกรรมการดำเนินการ

(๔) กรณีผู้สอบบัญชีตรวจพบข้อสังเกตในการตรวจสอบบัญชีประจำปี ให้จัดทำหนังสือเสนอข้อสังเกตที่พบจากการตรวจสอบบัญชี โดยให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์/ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานครพิจารณากรณีการร้องข้อสังเกตที่ตรวจพบ หากเห็นว่าเป็นข้อสังเกตที่ควรแจ้งให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรทราบ เพื่อให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรแก้ไขให้ดำเนินการ ดังนี้

(๔.๑) แจ้งข้อสังเกตเป็นลายลักษณ์อักษรต่อประธานกรรมการดำเนินสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

(๔.๒) รายงานเป็นลายลักษณ์อักษรต่อรองนายทะเบียนสหกรณ์ในพื้นที่หรือนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัด และสำเนาให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ /กองกำกับ การสอบบัญชีสหกรณ์ทราบ

(๔.๓) บันทึกข้อสังเกตในระบบสารสนเทศเพื่อการรายงานข้อสังเกตที่ตรวจพบ Cad_Notice และระบบแผนและผลการปฏิบัติงาน (CAD_PLAN) ภายใน ๓ วันทำการ นับแต่วันที่รายงานต่อประธานกรรมการสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

(๔.๔) หากสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรดำเนินการแก้ไขข้อสังเกตให้บันทึกข้อมูลผลการแก้ไขข้อสังเกตในระบบสารสนเทศเพื่อการรายงานข้อสังเกตที่ตรวจพบ Cad_Notice ภายใน ๓ วันทำการ นับแต่วันที่ผู้สอบบัญชีได้ตรวจสอบผลการแก้ไขแล้วเสร็จ

ทั้งนี้ หากผู้สอบบัญชี

๑. พิจารณาแล้วเห็นว่า**ไม่สามารถตรวจสอบบัญชีของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรได้แน่นอน โดยไม่รอให้ครบ ๙๐ วัน** นับจากวันที่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรส่งงบการเงินและรายละเอียดประกอบงบการเงิน ให้ผู้สอบบัญชีทำหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐/ผู้อำนวยการกองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์ ผ่านหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์/ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุมัติให้สามารถประเมินความพร้อมรับการตรวจสอบสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรใหม่

๒. **ไม่สามารถตรวจสอบและแสดงความเห็นต่องบการเงินได้ ภายใน ๙๐ วัน** นับจากวันที่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรส่งงบการเงินและรายละเอียดประกอบงบการเงิน ให้ผู้สอบบัญชีทำหนังสือพร้อมระบุเหตุผลที่ไม่สามารถแสดงความเห็นต่องบการเงินได้ภายใน ๙๐ วันนับจากวันที่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรส่งงบการเงินและรายละเอียดประกอบงบการเงิน ถึงอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ผ่านผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐/ผู้อำนวยการกองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์ และหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์/ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร เพื่อขอปลดล็อกการบันทึกผลการปฏิบัติงาน โดยสำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชีจะเป็นผู้บันทึกเหตุผลลงในระบบแผนและผลการปฏิบัติงาน (CAD_PLAN) ก่อนดำเนินการปลดล็อกระบบแผนและผลการปฏิบัติงาน (CAD_PLAN) ให้แก่ผู้สอบบัญชี

ทั้งนี้ เมื่อสำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชีบันทึกเหตุผลลงในระบบแผนและผลการปฏิบัติงาน (CAD_PLAN) แล้ว ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) กรณี**ไม่สามารถแสดงความเห็นต่องบการเงินของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรได้แน่นอน** ให้ประเมินความพร้อมรับการตรวจสอบสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรใหม่ และวางแผนตรวจแนะนำการจัดทำบัญชีในระบบบริหารงานสอบบัญชี (CAD_AUDIT)

(๒) กรณีอยู่ระหว่างตรวจสอบงบการเงินและรายละเอียดประกอบงบการเงิน และคาดว่าจะแสดงความเห็นต่องบการเงินของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรได้ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ยังไม่ต้อง ประเมินความพร้อมรับการตรวจสอบสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรใหม่ โดยระบบแผนและผลการปฏิบัติงาน (CAD_PLAN) จะเปิดให้สามารถบันทึกผลการปฏิบัติงานสอบบัญชีได้ ภายใน ๑๒๐ วัน นับจากวันรับงบการเงินของสหกรณ์/ กลุ่มเกษตรกร

อนึ่ง หากผู้สอบบัญชีไม่สามารถแสดงความเห็นต่องบการเงินของสหกรณ์/ กลุ่มเกษตรกรได้ ภายใน ๑๒๐ วัน นับจากวันที่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรส่งงบการเงินและรายละเอียดประกอบ งบการเงิน ให้ผู้สอบบัญชีทำหนังสือเสนออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ผ่านผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชี สหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐/กองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์ และหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์/ผู้อำนวยการสำนักงาน ตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร เพื่อขอบันทึกวันที่แสดงความเห็นต่องบการเงิน

๗.๔ การขอคำปรึกษาหารือ

ในระหว่างการตรวจสอบบัญชี หรือในระหว่างที่ผู้สอบบัญชีสหกรณ์สอบทานงาน ขึ้นสุดท้ายก่อนเสร็จสิ้นงานตรวจสอบ เพื่อสรุปผลการตรวจสอบบัญชีประจำปีและแสดงความเห็นต่องบการเงิน ผู้สอบบัญชีตรวจพบว่า มีประเด็นความซับซ้อน หรือรายการผิดปกติทางบัญชี หรือสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีธุรกิจ ที่มีลักษณะพิเศษเกี่ยวกับระบบบัญชี หรือมีปัญหาทางด้านการตรวจสอบ ซึ่งมีความจำเป็นต้องขอคำปรึกษาหารือ ให้ปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ให้ผู้สอบบัญชีขอคำปรึกษาหารือจากหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์/ ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร ด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษร

(๒) หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์/ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ กรุงเทพมหานครให้คำปรึกษาหารือ กรณีมีความเห็นต่างจากการให้คำปรึกษาหารือ ให้ทำหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษร โดยบันทึกคำปรึกษาหารือ พร้อมความเห็นที่แตกต่างหารือไปยังสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ สำหรับ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานครให้หารือไปยังสำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี

(๓) สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ ให้คำปรึกษาหารือ กรณีมีความเห็นต่างจาก การให้คำปรึกษาหารือ ให้ทำหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษร โดยบันทึกคำปรึกษาหารือ พร้อมความเห็นที่แตกต่างหารือ ไปยังสำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี

๗.๕ การรายงานการสอบบัญชี

(๑) รายงานการสอบบัญชีระหว่างปี

ให้รายงานผลการตรวจสอบบัญชีระหว่างปีภายใน ๑๐ วัน นับแต่วันที่เสร็จสิ้น การปฏิบัติงาน กรณีสหกรณ์เสนอต่ออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ผ่านหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์/ ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร และกรณีกลุ่มเกษตรกรเสนอต่อนายทะเบียนสหกรณ์ ผ่านหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์/ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร

(๒) รายงานการสอบบัญชีประจำปี

(๒.๑) กรณีสหกรณ์ ให้ผู้สอบบัญชีเสนอรายงานของผู้สอบบัญชีต่อสมาชิกสหกรณ์ และเสนอรายงานผลการตรวจสอบบัญชีต่ออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ตามรูปแบบและรายการที่กำหนดท้าย ระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ว่าด้วยการสอบบัญชีสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๒

(๒.๒) กรณีกลุ่มเกษตรกร ให้ผู้สอบบัญชีเสนอรายงานของผู้สอบบัญชีต่อสมาชิก กลุ่มเกษตรกรและเสนอรายงานผลการตรวจสอบบัญชีต่อนายทะเบียนสหกรณ์ ตามรูปแบบและรายการที่กำหนดท้าย ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการสอบบัญชีกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๒

ทั้งนี้ รายงานของผู้สอบบัญชีกำหนดให้มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับสหกรณ์
ทุกประเภทและกลุ่มเกษตรกร ยกเว้นสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ที่มีทุนดำเนินงานต่ำกว่า ๕ ล้านบาท ผู้สอบบัญชี
จะพิจารณาเรื่องสำคัญในการตรวจสอบไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีหรือไม่ก็ได้

(๒.๓) ให้ผู้สอบบัญชีจัดส่งรายงานของผู้สอบบัญชี รายงานผลการตรวจสอบบัญชี
และงบการเงิน ต่ออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ตามระยะเวลาที่กำหนด ดังนี้

- สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ที่มีระดับความยากในการสอบบัญชี “มากที่สุด”
และ “มาก” ให้จัดส่งภายใน ๑๕ วันทำการ นับแต่วันที่แสดงความเห็นต่องบการเงิน

- สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ที่มีระดับความยากในการสอบบัญชี
“ปานกลาง” และ “น้อย” ให้จัดส่งภายใน ๑๐ วันทำการ นับแต่วันที่แสดงความเห็นต่องบการเงิน

อนึ่ง กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่ผู้สอบบัญชีใช้ระบบกระดาษทำการ
อิเล็กทรอนิกส์ : EWP ให้ผู้สอบบัญชีส่งแฟ้มกระดาษทำการอิเล็กทรอนิกส์ : EWP ให้หัวหน้าสำนักงาน
ตรวจบัญชีสหกรณ์/ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร สอบทานงานเป็นลำดับสุดท้าย
และปิดแฟ้มกระดาษทำการอิเล็กทรอนิกส์ : EWP ภายใน ๑๐ วันทำการ นับแต่วันที่หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชี
สหกรณ์ /ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานครสอบทานงานแล้วเสร็จ (วันที่สอบทาน
ครั้งสุดท้ายภายหลังวันที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่องบการเงิน ซึ่งผู้สอบบัญชีได้จัดทำกระดาษทำการที่สมบูรณ์
และเสร็จสิ้นกระบวนการงานสอบบัญชีทั้งหมดแล้ว)

(๒.๔) ให้ผู้สอบบัญชีทำหนังสือถึงประธานกรรมการสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร
เพื่อจัดส่งรายงานของผู้สอบบัญชีพร้อมงบการเงิน และสำเนารายงานผลการตรวจสอบบัญชีให้สหกรณ์/
กลุ่มเกษตรกร เพื่อนำเสนอไว้ในรายงานประจำปีของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

(๓) การรายงานผลการปฏิบัติงานสอบบัญชีผ่านระบบ Intranet

(๓.๑) ให้ผู้สอบบัญชีจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร
ในระบบประเมินจัดชั้นคุณภาพงานสอบบัญชี (CAD_RANK) ภายหลังจากที่หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์
สอบทานร่างรายงานของผู้สอบบัญชีแล้วเสร็จ แต่ไม่เกินวันที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่องบการเงิน

(๓.๒) ให้ผู้สอบบัญชีรายงานข้อมูลในระบบสารสนเทศทางการเงินของสหกรณ์/
กลุ่มเกษตรกร (Input form) ภายใน ๕ วันทำการ นับแต่วันที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่องบการเงิน

(๔) กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรจัดตั้งใหม่เป็นปีแรก และตั้งแต่จดทะเบียนจนถึงวันสิ้นปี
ทางบัญชีไม่มีรายการรับ - จ่ายเงินในระหว่างปีบัญชี สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรจึงไม่มีงบการเงินให้ตรวจสอบ
ให้คณะกรรมการดำเนินการรับรองว่าสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรไม่มีรายการรับ - จ่ายในระหว่างปีบัญชี และผู้สอบบัญชี
ไม่ต้องจัดทำรายงานของผู้สอบบัญชี แต่ให้จัดทำรายงานผลการตรวจสอบบัญชีเพื่อรายงานข้อมูลอื่น ๆ รวมถึง
ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะในการดำเนินการทั่วไปของสหกรณ์ และให้บันทึกข้อมูลในระบบแผนและผล
การปฏิบัติงาน (CAD_PLAN) โดยบันทึกวันที่ในรายงานผลการตรวจสอบบัญชีแทนวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชี

๘. การควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี

๘.๑ ผู้สอบบัญชี

ให้ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีของตนเองและผู้ช่วยผู้สอบบัญชี โดยสอบทานแฟ้มกระดาษทำการและหลักฐานการสอบบัญชีต่าง ๆ ว่าได้ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์และวิธีการ ตรวจสอบที่กำหนดไว้ในแนวการสอบบัญชี รวมทั้งพิจารณาความเหมาะสมและความเพียงพอของหลักฐาน การสอบบัญชีที่ใช้สนับสนุนการแสดงความเห็นต่องบการเงินของสหกรณ์ในรายงานของผู้สอบบัญชีและการจัดทำ รายงานผลการตรวจสอบบัญชี ทั้งนี้ ให้มีการสอบทานงานสอบบัญชีก่อนลงลายมือชื่อในรายงานของผู้สอบบัญชี และรายงานผลการตรวจสอบบัญชี

๘.๒ หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์/ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์

กรุงเทพมหานคร

สอบทานการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีทุกชั้นงาน ตั้งแต่ การวางแผนงานสอบบัญชี การปฏิบัติงานสอบบัญชี และการรายงานการสอบบัญชีระหว่างปีและประจำปี ให้แล้วเสร็จก่อนที่ผู้สอบบัญชีจะแสดงความเห็นต่องบการเงิน และแจ้งผลการสอบทานงานให้ผู้สอบบัญชี สหกรณ์ทราบ ทั้งนี้ ในการสอบทานการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี ต้องจัดให้มีหลักฐานการสอบทานงาน เป็นลายลักษณ์อักษร

๘.๓ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐/กองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์

(๑) ให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ ประเมินคุณภาพผลงานของผู้สอบบัญชี ภาครัฐในความรับผิดชอบตามแบบประเมินคุณภาพงานสอบบัญชีของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และแจ้งผลการประเมินคุณภาพผลงานสอบบัญชีเป็นลายลักษณ์อักษรให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เพื่อแจ้งให้ผู้สอบบัญชีทราบ พร้อมรายงานผลการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีในระบบสารสนเทศของกรมตรวจบัญชี สหกรณ์ และสรุปผลการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาครัฐในความรับผิดชอบทุกวันสิ้นเดือน เสนอกองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์

(๒) กองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์ประเมินคุณภาพผลงานของผู้สอบบัญชีภาครัฐ ของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานครตามแบบประเมินคุณภาพงานสอบบัญชีของกรมตรวจบัญชี สหกรณ์ และแจ้งผลการประเมินคุณภาพผลงานสอบบัญชีเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้อำนวยการสำนักงาน ตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานครเพื่อแจ้งให้ผู้สอบบัญชีทราบ พร้อมรายงานผลการควบคุมคุณภาพ งานสอบบัญชีในระบบสารสนเทศของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

(๓) กองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์สรุปผลการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี ทั้งหมดทุกวันสิ้นเดือนพร้อมข้อเสนอแนะ เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพงานสอบบัญชีต่ออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์



บันทึกข้อความ

เอกสารแนบ ๑

ส่วนราชการ โทร.

ที่ กษ / วันที่

เรื่อง รายงานผลการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี สหกรณ์.....จำกัด

เรียน หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....

ตามที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....ได้มอบหมายให้ข้าพเจ้า
ตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี งบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงินของสหกรณ์.....จำกัด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....ซึ่งข้าพเจ้าได้ดำเนินการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชีเสร็จเรียบร้อยแล้ว
เมื่อวันที่.....ถึงวันที่.....จึงขอรายงานผลการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี
ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(.....)

ตำแหน่ง.....

หมายเหตุ : สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

รายงานผลการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี
สหกรณ์.....จำกัด
จังหวัด.....
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....

เสนอ หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....

ตามที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....ได้มอบหมายให้ข้าพเจ้า
ตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี งบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงินของสหกรณ์.....จำกัด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....นั้น ข้าพเจ้าได้ตรวจแนะนำ ครั้งที่.....เมื่อวันที่.....
ถึงวันที่.....รวม.....วัน ณ.....จึงขอรายงานผลการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี ดังนี้

๑. เรื่องที่ตรวจแนะนำ

- เอกสารประกอบการบันทึกบัญชี ข้าพเจ้าได้แนะนำให้แก่.....
ตำแหน่ง.....โดยแนะนำเกี่ยวกับ.....
ผลการตรวจแนะนำ.....
- สมุดบัญชีขั้นต้น ข้าพเจ้าได้แนะนำให้แก่.....ตำแหน่ง.....
โดยแนะนำเกี่ยวกับ.....
ผลการตรวจแนะนำ.....
- สมุดบัญชีขั้นปลาย ข้าพเจ้าได้แนะนำให้แก่.....ตำแหน่ง.....
โดยแนะนำเกี่ยวกับ.....
ผลการตรวจแนะนำ.....
- บัญชีย่อยและทะเบียน ข้าพเจ้าได้แนะนำให้แก่.....ตำแหน่ง.....
โดยแนะนำเกี่ยวกับ.....
ผลการตรวจแนะนำ.....
- งบทดลอง ข้าพเจ้าได้แนะนำให้แก่.....ตำแหน่ง.....
โดยแนะนำเกี่ยวกับ.....
ผลการตรวจแนะนำ.....
- งบการเงิน ข้าพเจ้าได้แนะนำให้แก่.....ตำแหน่ง.....
โดยแนะนำเกี่ยวกับ.....
ผลการตรวจแนะนำ.....
- หมายเหตุประกอบงบการเงิน ข้าพเจ้าได้แนะนำให้แก่.....
ตำแหน่ง.....โดยแนะนำเกี่ยวกับ.....
ผลการตรวจแนะนำ.....
- อื่นๆ ข้าพเจ้าได้แนะนำให้แก่.....ตำแหน่ง.....
โดยแนะนำเกี่ยวกับ.....
ผลการตรวจแนะนำ.....

๒. เรื่องที่สอบทาน

๒.๑

๒.๒

๓. ข้อสังเกตที่พบจากการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี (ถ้ามี)

๓.๑

๓.๒

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง.....



บันทึกข้อความ

เอกสารแนบ ๒

ส่วนราชการ โทร.

ที่ กษ / วันที่

เรื่อง รายงานผลการติดตามการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี สหกรณ์.....จำกัด

เรียน หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....

ตามที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....ได้มอบหมายให้.....

ตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี งบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงินของสหกรณ์.....จำกัด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....และมอบหมายให้ข้าพเจ้าดำเนินการติดตามผลการตรวจแนะนำ
การจัดทำบัญชี ซึ่งข้าพเจ้าได้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

ทั้งนี้ เพื่อเป็นการบูรณาการทำงานร่วมกัน ข้าพเจ้าเห็นควรส่งสำเนารายงานผลการติดตาม
การตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี สหกรณ์.....จำกัด ให้สหกรณ์จังหวัด.....ทราบด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบโปรดลงนามในหนังสือถึงสหกรณ์จังหวัด
.....ที่แนบมาพร้อมนี้

.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

หมายเหตุ : สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม



บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ โทร

ที่ กษ / วันที่

เรื่อง ขอส่งสำเนารายงานผลการติดตามการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี

เรียน สหกรณ์จังหวัด.....

ด้วยสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....ได้ดำเนินการตรวจแนะนำ
การจัดทำบัญชี งบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงินของสหกรณ์.....จำกัด สำหรับปี
สิ้นสุดวันที่.....โดยได้ตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี ครั้งที่.....เมื่อวันที่.....ถึงวันที่
.....รวม.....วัน ณ.....และได้ดำเนินการติดตามผลการตรวจแนะนำ
การจัดทำบัญชีไปแล้ว เมื่อวันที่.....

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อเป็นการบูรณาการ
ทำงานร่วมกันให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดียิ่งขึ้น จึงขอส่งสำเนารายงานผลการติดตามการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี
ของสหกรณ์.....จำกัด (เอกสารแนบ) เพื่อให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัด.....
ช่วยติดตามและผลักดันให้สหกรณ์สามารถจัดทำบัญชีได้ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

.....
(.....)

หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....

หมายเหตุ : สามารถปรับเปลี่ยนข้อความได้ตามความเหมาะสม

รายงานผลการติดตามการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี
สหกรณ์.....จำกัด
จังหวัด.....
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....

เสนอ หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....

ตามที่หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....ได้มอบหมายให้ข้าพเจ้า
ตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี งบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงินของสหกรณ์.....จำกัด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....ซึ่งข้าพเจ้าได้ตรวจแนะนำ ครั้งที่.....ไปแล้ว เมื่อวันที่.....
ถึงวันที่.....รวม.....วัน ณ.....และข้าพเจ้าได้ดำเนินการติดตามผลการตรวจแนะนำ
การจัดทำบัญชี ในวันที่.....จึงขอรายงานผลการติดตามการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี ดังนี้

ผลการติดตามการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี

- เอกสารประกอบการบันทึกบัญชี.....
- สมุดบัญชีขึ้นต้น.....
- สมุดบัญชีขึ้นปลาย.....
- บัญชีย่อยและทะเบียน.....
- งบทดลอง.....
- งบการเงิน.....
- หมายเหตุประกอบงบการเงิน.....
- อื่นๆ.....
- ข้อสังเกตที่พบจากการติดตามการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี...(ถ้ามี).....

จากผลการติดตามการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชีข้างต้น ข้าพเจ้าประเมินว่าสหกรณ์
.....จำกัด * จะสามารถจัดทำบัญชี งบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงินสำหรับปีสิ้นสุด
วันที่.....ให้ตรวจสอบได้ **หรือ** ** จะไม่สามารถจัดทำบัญชี งบการเงิน และหมายเหตุประกอบ
งบการเงิน สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....ให้ตรวจสอบได้ และยังคงต้องได้รับการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี
เกี่ยวกับ.....

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง.....